

Georges Sadoul i retning af fuldstændighed. Sadoul vil jo simpelt hen have alt med. Det er foreløbig blevet til fem tykke bind. Paoella klarer sig med 554 sider. Men så står der også meget på siderne. Modsat hvad man kunne have ventet giver han ikke italiensk stumfilm en uforholdsmæssig stor plads. Paoella har et udmærket overblik over den samlede stumfilmproduktion. Han pæviser klart og rigtigt, hvor stor betydning *Griffith* havde for udviklingen bort fra det teatraliske hen imod filmens naturlige udtryksprog. Derimod har han ikke rigtigt øje for Griffiths forudsætninger, „Vitagraph-perioden“ og *Stuart Blackton*. For en dansker er det rart at se, at han ikke underkender vore tidlige stumfilm. Om vore film fra omkring 1910 konstaterer han, at de var førende, fordi vi som de første lagde vor spillefilmproduktion helt an på lange film (d.v.s. film på ca. ¾ times spilletid) og fordi vore manuskripter var de mest lodige. — Som den bedste danske film fra 1914 nævner han *Benjamin Christensens* „Det hemmelighedsfulde X“. Det han især er imponeret af her er den raffinerede billedstil, som, mener han, muligvis er en forløber for den tyske expressionistiske film. *Carl Tb. Dreyer* får et kapitel for sig. „Jeanne d'Arc“ betragter han ikke blot som hans hovedværk, men som en af de betydeligste stumfilm i det hele taget.

Desværre skæmmes Paoellas oplysninger om dansk film nu og da af unøjagtigheder. En svensk tegnefilmserie udnævner han til at være dansk, Storm P.'s tegnefilm kender han ikke, *Asta Nielsens* danske og tyske film kan han ikke holde ude fra hinanden, blot for at nævne et par ting. Men hvor skulle han også have fået sine oplysninger fra? En videnskabeligt anlagt dansk filmhistorie findes ikke. Men den kommer jo nok, engang, ad åre.

Marguerite Engberg.

3 SLAGS FJERNSYN

Man kan ikke andet end røres over, at fjernsynet rækker de ulykkelige biografejerere hånden ved at vise nogle smagsprøver på de film, man kan se i byen. Selvfølgelig er det kun godt, hvis en udsendelsesrække som „Vi præsenterer“ medfører, at lidt flere får lyst til at stifte nærmere bekendtskab med gode og betydelige film. Men som ethvert kunstværk må en film betragtes som en helhed, og man kan sjældent undgå at øve vold imod en film, når man bringer eet uddrag på 10 minutter eller to på 5 minutter. I forbindelse med „Kaptajnen fra Köpenick“ og „Professoren holder Fridag“ var dette særlig øjnefaldende. De brudstykker man viste virkede afstumpede, uden hoved eller hale, revet ud af en meningsgivende hele, som hverken en introduktion eller en kommentar kunne gøre det ud for. Endvidere var 3 af de 4 film, man havde valgt, optaget i farver, hvilket man selvfølgelig gjorde opmærksom på, men hvad hjalp det, når man ved at køre dem som sort-hvide fratog dem et uhyre væsentligt virkemiddel, ja for „Den røde Ballon“ og „Den tavse Verden's vedkommende en af de vigtigste stemningsgivende faktorer. Hvad der blev sagt om filmene var ikke betydningsfuldt. *Bjorn Rasmussen*, der havde tilrettelagt udsendelsen, var fuldt beskæftiget med at holde os underrettet om handlingen. Det medførte, at „Vi præsenterer“ heller ikke havde værdi som filmkritik. At vise film, der er beregnet for et stort lærråd, på en fjernsynsskærm, virker i sig selv ofte generende. Totalbilleder mister i mange tilfælde helt og holdent deres effekt og sprin-

get fra disse til nærbilleder bliver tit uforholdsmæssigt stort. Dette er forskelle mellem de to former, som man vel må finde sig i, men er det nødvendigt hertil at føje filmisk voldtægt af ovenfor nævnte art?

*

En af fjernsynets pligter, en af dets fornemste opgaver er at holde seerne underrettet om, hvad der sker i det samfund, hvori de er borgere. Det var oplysning og belæring af denne art den danske dokumentarfilm ønskede at bringe publikum, hvad den også i mange tilfælde gjorde, før den slumrede hen, svigtet ikke mindst af sin væsentligste interesse, den statslige filmproduktion. Fjernsynet har i dag de bedste betingelser for at gøre en indsats på dette område. Nogen let opgave er det langtfra, det kræver et grundigt forarbejde, hvis resultater må fremlægges i en form, der på en gang er saglig og underholdende. En udsendelse inden for denne samfundsbelysende genre var „Arbejdspladens Forvandling“, nr. 6 i en serie om automatik, rationalisering og andre nyskabelser, denne gang behandlede mekaniseret vej- og husbyggeri. For mig at se var det, der præsenteredes, en række triville optagelser, kædet sammen på en lidet opfindsom facon, ledsaget af en næsten intetsigende kommentar og underlagt med en aldeles tilfældig musik. Ikke på noget tidspunkt gik man i dybden, og kun et enkelt vagt forsøg blev gjort på at behandle de problemer, der kunne tænkes at opstå som følge af disse reformer inden for byggeriet. Ikke et ord om de perspektiver de indebar, om den betydning de ville få, på den ene eller anden måde, for tusindvis af mennesker. Man savnede mening og perspektiv i denne udsendelse, som ikke sagde stort andet end: Nu bygges der sådan i Danmark, og det gøres der også i U.S.A. og Sovjetunionen. Forhåbentlig var det en undtagelse, det ser næsten for sort ud, hvis denne udsendelse er normen for, hvad der præsteres.

*

„Var det en Drøm?“ er vel ikke noget betydeligt stykke, det viser os langtfra *Pirandello* fra hans bedste side. Kort fortalt drejer handlingen sig om en kvinde, der i drømme oplever et opgør med sin elsker, som i smerte og ophidselse forsøger at kvæle hende. Hun vågner, elskeren kommer og ganske som i drømmen indledes nu opgøret i virkeligheden. Men dette er kun rammen. Hvad *Pirandello* egentlig vil vise os, er de bestanddele, hvoraf menneskets sjælelige jeg er sammensat, og videre den indbyrdes kamp mellem disse bestanddele, mellem fornuften og følelsen, mellem det oprindelige og det tillærte, set på baggrund af et erotisk forhold, oplevet gennem kampen kønne imellem. Stykket har den store skavank, at form og indhold ikke indgår i nogen højere enhed. Det er som om den sjælelige dybdeboring hæmmer det ydre stærkt erotisk-dramatiske handlingsforløb. Den opførelse, fjernsynet gav stykket, var ikke helt vellykket. Dels virkede *Birgitte Federspiel* og i nogen grad også *Jørgen Reenberg* usikre i deres spil, dels opnåedes kun sjældent den erotiske spænding, som stykket kræver. Instruktøren, som *Bjorn Wati Boelsen* stod for, var som helhed lidt for bstant b. a. grundet på en alt for stor brug af statiske billeder samt meget langsom og ikke altid lige sikker klipning. Endelig var forskellen mellem drøm og virkelighed og overgangen fra det ene til det andet nøjagtigt så meget for markeret, at forbindelsen mellem dem blot blev et postulat. Det var trist, for netop dette problem skulle fjernsynet, i kraft af sine tekniske hjælpemidler, have haft mulighed for at løse. Forfriskende var det at se, hvordan man for en gangs skyld havde arbejdet med lys og skyggevirkninger; dog burde også denne effekt have været brugt lidt mere behersket.

Ole Gammeltoft.